

„Застава“ налази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на цео годину 4 круне, а за стран земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке протеклих ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Аустрија жедни.

Сарајево, 1. августа 1906.

Ко је помњиво пратио најновије догађаје, тај се морао увјерити, да се код нас нешто спрема. Морао је доћи до тога, да се спрема и кува нешто у Аустрији, а нарочито у овој земљи сува и патња.

У овој години морамо забиљежити неколико значајних догађаја, који нас морају бацати у озбиљну бригу. Још се пуши невинно проливена крв у сарајевским улицама, још је отворен и свјеж гроб палих невиних жртава, од убојна оружја приликом радничког штрајка. Недавно пронео се глас, да се у Херцеговини народ буне, да се диже на оружје и вато су све „мјере сигурности“ предузете, те је Лијебно било скоро мјесец дана у опсади.

Наравно да се окупатори хвале, да су силом свога оружја буну у зачетку угушили, али неће да кажу, да се бунтовник још и сада на слободи налази. Разумљиво је то, јер се они знаду, они су своји. Још и данас новинство булазни о некаквој буни у Бијелини, те да су морали окупатори „мјере опрезности“ предузети. О каквим бунама нема ни спомена, јер је народ миран, јер види шта се хоће с њим. Види, да неки хоће јадну српску рају да представе Европи као бунтовну, коју треба покорити.

Наши усрећитељи још нас не познају, јер да нас познају, сигурно не би мислили, да ће наш народ скочити на оружје, на миг каквог плаћеног квазивача. За наш сељак, ко је вјера, а ко не вјера, те неће главу губити, он пази на своје људе, што се могло видјети у овим покушајима са „народном бундом“.

Из овога се може видјети, да има неких планова, које хоће пошто пото, макар на чију штету, да остваре. Рекосмо, да ове појаве морају сваког мисаоног Србина у бригу бацити и сваки ће се запитати, што се то спрема? Код нас постоје три

комбинације, а дај Боже, да је свака неостварљива.

Неки мисле, да окупаторка спрема вељаште за анексију Босне и Херцеговине. На ово мишљење наводи и поступак званичних Хрвата, који нису Хрвати и који су све силе напрегли да се удворе Цару на уредник „Освета“ путује по Босни и Херцеговини уз потајну пратњу политичких чиновника босанске владе и држи неке скупштине, на којима говори о удружењу Хрвата у овим земљама, те истом приликом купи потписе на изјаву, у којој моли аустријског цара, да прогласи анексију. У истом правцу пише и „Хрватски Дневник“, који је и основан, да шири аустријску политику. Ових дана састаће се сва хрватска пјевачка друштва у Травнику, гдје ће се — како се чује — гласно и јасно тражити анексија и представља (мољба) на аустријског цара потписати.

Друга је комбинација, да босанска влада хоће, да одговори делегату др. Красојевићу, што није могао министар Бурјан.

Повнато је како је др. Красојевић у делегацијама подвргао оштрој критици босанску управу и ставио она знаменита питања. Узгред буди речено, да је од онда име др. Красојевића постало познатије не само православнома, него и муслиманима, више него министра Бурјана и да је велика већина она питања на памет научила. Босанска влада морала је преставити народ, да није доврио, за ове напредне установе за ову слободу, коју је др. Красојевић захтевао. Да то очигледно престави, требало је народних буна а кад ове нијесу потјерале из народа, требало их је створити. Грозна потворење народне воље!

Трећа је комбинација, да ове „буне“ сама аустријска политика спрема ради тога, да под извиком, да буне угуши, наше војске у овим земљама нагомила коју кани у европској Турској употребити. Да се Аустрија спрема на исток то сви знаци

говоре. То се види из њеног спремања на све стране.

Па зато и мислим, да Аустрија спрема анексију, а можда продирање и даље на исток. Нико то овде не тумачи да може испасти добро по Аустрију. Она ако греше неће нигде ваћи пријатеља, нико је неће поздравити као слободоносца, него као угњетача. Може ли ово донети добра и Аустрији сумњам. Како видимо она има и код куће доста посла па нека не тражи нове беде и кубуре. — а

Скупштина српске народне радикалне странке у Чепину.

На Велику Госпојину одржана је у Чепину скупштина српске народне радикалне странке. На скупштину су позвана била ова места: Будимци, Погановци, Долинци, Тењи и Брачевци. У „Застави“ вије унапред било јављено да ће се скупштина држати јер је изненада одређено да се одржи и то на два-три дана унапред. Није се могло ни очекивати од стране свивача да лично отиду у споменуто села и да народ повозу на скупштину, него је поручено неколицини људи из тих места, и ратарима, да ће бити скупштина и та порука била је довољна. Одавн је био ванредан леп и можемо рећи преко очекивања.

На скупштини је учествовало преко 500 чланова радикалне странке. Особито нас је изненадио долазак Брачевчана, из пакрачке епархије, њих је довео вредни учитељ г. А Јовановић. Лепо се одазвали и Будимчани, Погановчани, Долинци, Тењци а били су и Даљци ту. Да се збор само на осам дана унапред заказао и да су по споменутим селима људи знали за збор, јер је иначе њих мало обавештено било, уверени смо да би било и две хиљаде људи. То би био збор, каквог ретко где буде. Ми смо ипак задовољни.

Збор је брвојавно поздравило уредни-

ПОДАСТАК.

МАЛА ИСТОРИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ.

Нема више сумње, у Бечу озбиљно помислију на то, да коначно заузму, анектирају Босну и Херцеговину. Аустријске дипломате су жедне славе, аустријски творчачари и трговци гладни нових сигурних пијца. Но Босна и Херцеговина је само капија, па да се иде напред, на Балкан, до Солуна. А узгред да се идатне лево и десно.

Но да се зауставимо на Босни и Херцеговини. У Загребу је општинско веће решило, да замоли владара, нека Босну и Херцеговину присаједини Хрватској и Славонији и Далмацији, и то на основу историјског права, јер су Босна и Херцеговина хрватске земље. Но право на Босну и Херцеговину спомињу и М. ђари, јер су угарски краљеви владали у разним временима Босном и Херцеговином. И још велу: Ми смо постађали хрватске банове онамо... (Хрватска се од франчана и византинаца ослободила око 900. године и постала независна. Но већ 1091. год. је угарски краљ Владислав освојио велики део Хрватске, а под краљем Балмом дошла је 1107. године цела под зависност Угарске. Но склопљен је уговор, да Хрватска и Славонија имају уживати у свима унутарњим питањима своју аутономију.) Право на Босну и Херцеговину присваја себи и Турска, јер она влада стотинама година тим покрајинама. То право истиче и Србија, јер су осим свега другог и њени владари владали

Босном и Херцеговином. А шта да речемо о том што Босна и Херцеговина беху и само сталне српске државе.

Овој тако-звано историјско право, често није никакво право. У историји сваке земље и државима пуно свакојаким примера. Било је да су поједини владари из страха уступили земљу суседу. Било је, да су је давали у мираз. Било је да су је губили привремено у ратовима. Но зар је то одмах историјско право? Зар ако неко у једном сретном часу промета кроз једну земљу, одмах има права на њу?!

Привремена историјска несрећа једне земље не може се узети као право другог. Која је то држава, која није била у непријатељским рукама. Зар није Аустрија толико пута подјармила Угарску?! Зар нису Турци 140 година владали Угарском. Зар је нису газили Татари?! Зар због тога да има сваки историјско право на њу?

Право које лежи у историји — дубље је. То је племе, крв, заједница. То је душевно сродство а не сила. Питајте историју: из кога је народа створена Босна и Херцеговина? Кома је она увек тежила, и од кога се највише отимала? То одлучује право, а оно друго је сила.

Да погледамо с те стране историју Босне и Херцеговане?

Срби и Хрвати иако су били сродни и браћа, нису се населили у један мах у ове крајеве. У седмом веку после Христа они долазе засебно. Нећу да се позивам на Србе историчаре. Венјамен Калаји, док је писао историју и

није хтео да освоји Босну Аустрији, написао је историју српског народа. Тамо је он по старим грчким писцима нарочито Констанцијом Порфирогенитом изнео ово:

Иако се не могу тачно одредити области, које су Хрвати при свом доласку и насељењу заузели, то се ипак може са великом вероватношћу изводити из оних имена, што их је забележио Константин Порфирогенит да су Хрвати заузели земљиште данашње оточке и сличке пуковније, даље северозападни крај Босне (што се и данас назива Турска Хрватска) и Далмацију од севера на југ до Сплета.

Области што их заузеле Срби, као што се већ види из онога што рекосмо, бејаху одвојене од хрватскога земљишта на северу и западу рекама Савом и Врбасом. Од истока Врбаса, правцем на имоско језеро, до ушћа Цетине, дуж јадранског мора, допираше српска државина. Од оуд па до Бара бејаше граница јадранско море.

По том је у новој постојбини Срба била и данашња Босна, осим северозападног краја, који се још и сада зове Турска Хрватска, а у оно доба била је у рукама хрватскога племена, за тим највећи део Херцеговине, јужна Далмација, цела Црна Гора, северна Арбанија, Стара Србија, или цео ново-пазарски пашалук, и северни окрузи призренскога пашалука; нај-после данашња Србија, осим оних округа преко Мораве.

На овоме земљишту налазилимо и данас балканске Србе. Границе њиховог ширења нису се мењале у течају векова, но само је у политичком обзиру настала модификација. Један део

штво „Заставе“ и осетки радикали, који не могаше доћи због славе црквене у Осеку.

У име сазивача парох Јован Магарашевић предложио је скупштини за председника Николу Поповића ратара из Даља, за перовођу Адама Јовановића, учитеља из Брачевца а када је речено народу да су на скупштину дошли од стране средишњег одбора др. Никола Турђевић из Брода и др. Светислав Новак, у народу је наступило одушевљење и бурно су их поздравили са: „Живили!“ У тај мах у почасти гостима пуцало се из топова.

Први је узео реч др. Никола Турђевић те је разумљиво народу говорио о политичким одношима, који су све до скоро владали у Угарској и Хрватској и Славонији, те о политици бечкој и штети коју су од ње претрпели Мађари и о политици која се код нас такође водила у духу бечком и кад се видело да цела та политика не ваља, овда су и Мађари у Угарској и Хрвати у Хрватској и Славонији окренули други крај, те је дошло до познате речке револуције Срби су ту нову политику потпомогли, дошло је до слоге Срба и Хрвата и одмах је леп резултат постигнут.

За тим је узео реч др. Светислав Новак. Он је тако лепо народу протумачио неискреност Беча, изневши из историје неке важније моменте да га је свако могао схватити а кад је изнео патњу нашега народа и неискреност Беча према српском народу виделе се и сузе у очима народа. За тим је изнео рад српске народне радикалне странке и захтев те странке да се одношаји уреде онако, како би интересу Срба и Хрвата одговарало, те кад је споменуо да је Милетићеву „Заставу“ у руке примио Јаша Томић, у народу се чуло силно: „Живио Јаша Томић! Живили радикали!“ Топови су за то време непрекидно пуцали.

После говора дра Светислава Новака узео је реч парох Јован Магарашевић. Он је говорио о економском програму радикалне странке, те је јасно и разгледно скупштини изнео да су први радикали баш потакли и економско питање а данас га сви прихватају као страначко питање. Досадања политика није марила за економски равнитак те се на очиглед народу посед гомила у руке појединаца а наш ратар надничари. Последица је да се народ сели у Америку, те је позивао народ да се купи око радикалне странке и да се организира.

негдашњих српских земаља (Далмација) спојен је с Аустријом; из другог опет дела поникла је потпуни самостална Црна Гора, а на северозападу постала је држава Србија; али је највећи део остао под непосредним господарством Порте. Од старих области назива задржала се до данас само два: Босна и Србија, други се називи изгубише, или су преиначени, а остале области, добивши нов облик, познате су сада под другим именима.

Све се српско земљиште одмах после насељења распало на многе више или мање независне кнежевине, или право рећи, сама сеоба је створила облике таквих самосталних провинција Грчка писца и српски хроничари разликују шест знатнијих провинција, и то: праву Србију, за тим Босну, Тавунију или Јоанавље, Захумље, Неретву или Поганију, и Зету или Дукљу (Даблвију) која је захватала тако звану српску Далмацију. Из познатих података, као и по томе, што су ове провинције међу собом биле час у пријатељству, но свакад у најтежијем одношају, па се с тога и њихове међе непрестано мењале, веома је тачно и мучно одредити простор свакој посебној области. У осталом и овакав што привидна независност не бејаше дуга века, познате се већи део ових кнежевина спојио у једноставну српску државу под господарством Немањина. — Оволико Калаји

Из овога се види, да су Босну и Херцеговину населили Срби. Но ови Срби нису увек имали све своје земље под једном државом. Они су живели у задругама, племенима, и тек у часу опасности удруживали су се и привлачили једног господара. Иначе нису волели ником да се поклоне, ни своме. Често су српска

За тим се приступило организацији. За поузданике из Брачевца су изабрани: Адам Јовановић, Васо Поповић, Гига Милетић, Илија Арсенић, Андрија Зворнић, Ђоко Трбић, Перо Трбић, Перо Коровљевић, Милан Борић и Бжо Балагић. Из Тења: Петар Милојчић Антије Вировац, Паја Махољац, Младен Тубић, Срђан Каленић, Милош Гајић, Петар Шамаћ, Јован Раднић, Лазар Суботић, Којо Капетанчић и Матија Крамљ. Из Даља: Јоца Папулић, Милан Љубојевић, Тоша Бајакић, Никола Поповић, Јован Морковић, Ђока Дивић и Јефта Мандић. Из Допсина: Милош Бршадинац, Марко Комленац, Војвода Милинковић, Давид Бошњак, Сима Ђирић, Ђуја Шкорић, Рада Гавриловић, Сташко Коронсовац, Станко Капетан и Давид Радосављевић. Из Погановаца: Јеврем Бранковић, Кузман Лавић, Маћа Бранковић и Марко Ставинуковић.

Будимчани су изразили жељу, да би требало што пре сазвати у Будимци поузданички састанак, па том приликом изабрати и поузданике. Састанак ће се одржати у што краћем времену. А шта да рекнемо за Чепинце? Они су сви поуздани као један!

Скупштина је отпочела у пола четири после подне, а свршена је у шест сати. Народ је ванредно расположен био, а и успех је постигнут. Само сада треба сложити на посао.

На скупштини је владао најбољи ред. Нису ту требали ни оружници, ни полиција, све је то трезвено и вољно за рад било. А до сада? Власти су браниле, јер је тобоже народ неваљало, тако су они свој рђени народ вређали, а зашто сада народ није рђав и зашто сада не треба војска и жандармерија? Зато, јер је уједињена наша снага срушила несретни систем.

Ово је кратки опис скупштине српске народне радикалне странке. Требало је тамо бити и видети, шта се све може, само кад се хоће.

Анексија Босне и Херцеговине

Јуче смо јавили, да је градско заградско веће, у којем седе Франкоци и чланови пропале народне странке, закључило једногласно, да преда краљу кад ступи на босанско херцеговачко земљиште један меморандум, у којем се тражи да се Босна и Херцеговина припоје Хрватској. Уједно су позвана и друга представништва у Хрватској да донесу слична решења.

племена и земље ратовале међу собом, а имали су да издржавају навалу Грва, Бугара, Турака, Мађара...

Да су и банови и краљеви босански звали свој језик, којим су говорили, српски, то се види из њихових повеља и декрета, које се налазе у актима архива млетачког, у сакупљеним споменицима од Миклошића.

Што се тиче Херцеговине, да наведем само оно што пише учени Богшић у својој књизи: Писани закони на југу словенском*). Он вели: „Српска земља, која сада носи име Херцеговине, називала се у старо доба Хум (Хљч), или Захумље и премда се често наслањала на јаче суседне државе, паче била њима неретко утеловљена, ипак је одржала све до освајања Турцима, више мање своју самосталност. Око свршетка X. вјека словина Захумља би сједињена с Хрватском, али пошто се основа српска држава пређе Захумље Србија, при којој одржа до невог степена своју самосталност и аутономију. Около половине XIII. века Захумље дође у вишу независност од Србије, али зато уђе у тежији савез с Босном. Други сабиралац српских земаља Душан (цар Душан) сједини и Захумље Србији.“

Босна је била под Србијом: Прво под Будимиром краљем српским и далматинским. Он је поделио Србију на две области, на Босну и Рашку. Испрва је владао над истом, а после је поставио жупане. Затим је краљ српски Бодан освојио Босну око 1080. год. и поставио свог жупана Степана. Почетком XII. века даде је велики жупан Бели Урош у мираз својој ћерци Јелени. Од

— Ми смо у јучерањој „Застави“ већ о том опшарније проговорили. Овог пута ће мо се ограничити, да донесемо само шта о том пишу неки бечки и пештански листови.

Бечка „Нова Слободна Преса“ доноси цео закључак загребачког градског већа о тој ствари од својег извештача. На крају се вели ово: Предлог је тај после кратке расправе једногласно усвојен. То је само увод у низу оних силних изјава, које ће ићи за тим да владара приволе, да се изведе анексија Босне и Херцеговине. — Заста се да је „Нова Слободна Преса“ орган министарства спољних послова. Према овоме јасно је, да је та вест пуштена са балбалаца. То пак све најбоље сведочи, да је Франк са својом странком и поднео тај предлог у загребачком представништву с благословом Беча.

„Мађарорсаг“ говорећи о тој ствари вели како се Старчевићева странка, под вођством др. Франка, пожурила да енергично затражи припојење Босне и Херцеговине монархији. То је у пркос онеме што Србија тражи те земље за себе. Са тим у вези доноси „Мађарорсаг“ од својег београдског извештача ово: Аустријски агенти купе по Босни плаћене потписе за анексију Босне и Херцеговине. Том покрету је вођа Цимоња уредник мостарског „Освета“, који стоји у аустријској најамничкој служби. Значајно је, да у Бечу неопровргавају вест београдских листова, да ће султан приликом посете Франка Јосифа у Херцеговину, одаслати тамо једно изасланство, тиме пак хоће султан да докаже да је Босна турска земља. „Покрет“ пак доноси вест, да ће краљ Франка Јосиф одложити због тога свој пут у Босну и Херцеговину.

„Пештански Лјд“ наводи како се Хрвати пожурили да рекламирају за себе Босну и Херцеговину, као што рекламирају Далмацију и Реку. То им је потребно за будућу Велику Хрватску. Загребачко градско веће јамчи да су Босна и Херцеговина хрватске земље, а зна се међу тим, да Срби и Хрвати нису одушевљени међу собним братским осећајима, и да ће босански Срби тешко пристати да потпадну под власт хрватску. Но не треба увијек узимати тај закључак загребачког градског већа. Загребачко веће није ни мало промислило да ли је мудро, паметно и целисходно што се бави са стварима, које не спадају у његов делокруг. — Цео тај догађај добро је дошао „Пестер Лјд“ да укаже, како није било мудро ни паметно

тога доба би Босна под Угарском до Немање I. кога је босански бан Борић помагао као свог врховног господара. Борић се после морао покорити краљу Гези, али за тим српски краљ Милутин доби Босну натраг. Цар Душан изврладао је већим делом Босне и Далмације. Од Душана је Босна била већином независна све док не потпаде под Турцима.

Да наведем само једног босанског бана Стевана Твртка I. После смрти цара Уроша, када се поче распадати Србија, он у друштву с кнезом Лазарем потуче Николу Антомановића и већи део његових земаља придружи својој бановини, а од Балшића добије Требиње, Коњавље и Драчевицу. Он је био по женској линији род Немањина, те се 1377. године у Милешеву, на гробу св. Саве венча краљевском круном и своју бановину прогласи српском краљевином...

Кад је Босна пропала и Турци вуцали на врата њена, није јој не би помоћи. Угарска јој не хтеде помоћи, папа је чекао њену пропад, хрватски бан Павле Стеранчић ратовао је њоме... То беше 1461. године. Две године доцније 1463. године султан Мехмед посла 150 000 војника, већином коњаника на Босну. То учини изненада и ако је обећао босанском краљу Степану мир кроз 15 година. Босна убрзо паде, јер преварише поново краља Степана. Он нареди властели, да се издаду сви градови, јер им бајаги ништа бити неће. После их Турци наово преварише, јер чим их добише у своје руке, посекоше их.

Херцеговина се под херцегом Степаном још неко време борила јуначки, чак је повратила била у један мах и неки део Босне. И он се уздао у угарског краља Матију, па и Млетке,

пактима и споразумима разбуктати агариште некадашњих хрватских опозиционих странака. На крају прамећује, како неће бити тешко политички живот Хрватске вратити опет у његов стари колосек. — Провидио је зашто је „Пестер Лојд“ добро дошао овај неумесни закључак загревачког градског већа. Збога му је да удари по речкој и задарској револуцији и присталице њене. А хтео би да се опет оживи бивша народна странка, јер она би била само кадра да политички живот Хрватске врати у њен стари колосек.“

Је ли и ово знак близе анексије? У Беч је 15. (28) овог месеца дошла депутација босанских поседника и предала министру Буријану једну адресу. Депутација је предвођачем начелник сарајевски, и он је уповрио министру на неосносно стање, које је изазвао паушалирањем десетине, те је замолила да узме више обзира на поседнике, које општећују сељаци и заступници, те су замолили у том помоћ владе.

Рекли би, таман у Босни и Херцеговини за окупаторске управе све је задовољено, што је живо у Босни, па да на коленима моли — анексију! Ево и бегови сведоче то својом адресом пред Буријаном...

Политички преглед

Румуни и Бугари против Грка. — Из Букурешта јављају, да је у Галацу одржан велики збор против Грка. После збора порушене су многе грчке трговане. Пред грчким конзулатом приређене су непријатељске демонстрације. За време тих свих догађаја Грци су били у највећем страху. Мир је опет успостављен.

Из Софије јављају, да је извршни одбор, који је изабран на великом фалило пољском збору, који је одржан против Грка, упутио на бугарски народ један проглас. Да би се извршили закључци збора, извршни одбор позива бугарски народ, да по свима местима Бугарске образује месне одборе, који ће сачињавати велики средњи одбор, а овај ће се звати „Бугарски родољубец“. Задаћа ће му бити да шири самосвест у бугарском народу и да оствари бојкотоване Грка, грчких производа и робе.

Вести из места и са стране

Карташница у Олатији.

Једна од најгаднијих човечјих страсти је коцкање, која убија своју жртву и морално и материјално.

али ту помоћ не дочекаше ни деца њихова. И Херцеговина то војводство св. Саве паде у руке Турцима 1482. године.

После пада Босне и Херцеговине највећи део српске властеле примио је мухамеданску веру, да би одржао свој посед и своју власт. То је јако ослабило отпорну снагу народа. Но и онде су «Богумили» саречавали у Босни отпор народни, јер они нису хтели да узимају оружје у руке.

Па опет народ у Босни и Херцеговини није малаксао. Захорише се гусле, које су певале стару српску славу и независност, а горе се напунише хајдука.

Бад је на почетку 18 века Србија под Карађорђевићем устала да се бори за своју независност, покушавала је војска Карађорђевића у два маха да ослободи и Босну. (1807. и 1809. године) То најбоље доказује да је Босна дигла српски, јер Карађорђевић не би могло у оно време пасти на памет да ослобађа крајеве, који нису били са српским народом једно. Многи су босански добровољци помагали Србе под Карађорђевићем.!

У Босни и Херцеговини долазило је у XIX. веку у више маха до устанка. Спомињем Дабичеву буну у Херцеговини, у времену српског устанка, кад су се дигли Мостарци и цела Херцеговина. Буна против Хусејина у Босни, па овда Вукаловићев устанак у Херцеговини, кад хтедохме народу одузети оружје који се устанак провлачио до 1862. године.

Под Турцима је била Босна нарочито папалук све до 1851. год. кад је она уједињена са Херцеговином. Напомињем да су се у Бо-

јално. Толико њих је већ платило и имањем и главом ову гадну страст, па ипак има још силесија људи, што јој се одају. Не само мушкарци него и женскиње. Читамо у бечким листовима, да се у Олатији (Абацији) ових дана убила једна госпођа, која је тамо проводила лето. Једног јутра нашли су је на обли код Волоске убијену. Крај ње лежао је револвер, из кога је пројурела тана себи кроз срце. Шта је на ово је навело, дознали су тек доцније из писма, које је за собом оставила. На картама је изгубила све своје имање. Где се пак картала, о томе није навела ништа. Тек ових дана објаснило се и то. Полиција у Олатији добије безимено писмо, у коме јој се доставља, да је у подруму једне зграде на морској обали уређена карташница, у којој се игра „на велико“ и коју прилично гости посећују. Зграда и дворане беху тачно описане и међу осталом саопћено је и то, да из карташких соба воде више излаза у слободу. Полиција у највећој тајности провађе то место и успе, да изненада рупи у карташницу. Затекала је врло многе при игри. Банкар је био неки Енглец, по имену Брон. Дворане су биле најраскошнје удешене, тешки ћилимови покривали су врата, тако да ни најмањи звук није могао продрати напоље. Полиција је све играче пописала.

Против трговине с девојкама.

Аустројско министарство унутрашњих послова упутило је на сва судишта аустројска једну наредбу. У њој се прво наводи, како срамна трговина с девојкама отима све јача маха, како су бездушни трговци с људским душама, поштењем и поносом отели маха, те на најразноврсније начине одмамљују безазлене девојке и одводе их у стране земље, где их продају у срамна скровишта и блудне куће. Указује се даље на закључке међународног конгреса, који је одржан у Паризу због тога, да се нађе пут и начин, како да се тој срамној трговини стане на пут. На основу свега тога позивају се све власти, да бодро пазе и бележе сва разматрања у питању те срамне трговине. Да се постарају најсавесније, да се одмах примети и стане на пут свакој трговини, ма како она на препреден начин удешена била. Власти да учине одмах све потребне мере. Да омогуће међусобну везу унутрашњих власти са спољним властима, како би се тој срамној трговини учињено једном крај.

Забаву с игранком

приређују абитуријенти и академска омладина новосадска у корист друштва „Слоге“ и потпуног фонда Срба Јака у Будимпешти, у Н. Саду у просторијама на паробродској станици 20. авг. (2. септ.) 1906. Добровољци прилази примју се са захвалношћу Улазна цена је: Првих десет реди нумерисаних: К 1 60, остали редови 1 К. Стајање 60 филера. Почетак у 8 сахати. Друштво ће тај дан појати у саборној цркви.

„Само нас какво чудо може спасти“.

Из Букурешта јављају, како је атентат на руског министра-председника Столипина, изазвао у поли-

цији и Херцеговини и православни и муслимански служили ћирилицом, па и католици. Тек од 1850 год. почела је Аустрија да води јачу бригу о тамошњем католичком свештенству, те су они унели међу католике латиницу.

Не треба ни рећи да је већина становништва у Босни и Херцеговини православна и они се зову Срби. — Мухамеданци листовима знају да су њихови стари били Срби, а младо поколење признаје се за Србе. Тек од окупације говори неки мали део католика да су Хрвати. То је Хрватство почело у Босни и Херцеговини силом да ствара аустројска босанска управа.

Дошао је херцеговачки устанак 1875. год. а за њим плану и Босна. Тај устанак беше српски. И Аустрија је помагала тај устанак, јер је држала да је време кад ће Босна и Херцеговина пасти њој у врло.

Дошао је 1876. године српско-турски рат. Аустројска дипломатија употребила је сав свој утицај и претила је ратом ако се српска војска крене према Босни и Херцеговини. Кад је после заратила и Русија, буде св. Стеванским уговором утврђено, да Босна и Херцеговина добију аутономију и да њима управља намесник.

Но Немачка, Енглеска и Аустро Угарска нису пристаде на св. Стевански уговор и тражиле су, да се балканско питање уреди на конгресу.

Зна се шта је донео берлински конгрес 1878. године. Бизмарк је предложио да Босна и Херцеговина потпадне под Аустрију. Но на велико изненађење устане турски посланик и противио се томе. Енглеска је то помагала, а

литичким круговима букурештанским велико запретило. Међу онима многима који су платили главом при атентату на Столипина, погинуо је и руски посланик у Букурешту Гирса. У синајском шеталишту добио је Гирс брзојавну вест о смрти свога шура. Кад је прочитао брзојав како је атентат изведен, он је болно узвикнуо: „Само нас какво чудо може спасти“.

Страјк у Шпањолској.

Из Сантандра јављају, да ондашњи страја рудничких радника још увек траје. У свима онима рад је обустављен. Власници рудника затражили су појачање војничких чета, јер се боје од већих немира. Страјкачи су разорили рудничку железничку пругу и поробили стовариште динамита. Једна коњаничка пуковнија журно је послана према Камаргу, одакле су приспеле вести о немирима. Један нови брзојав јавља: Страјкачи су продрли у варош и почели су чинити насиља. Варошка грађанска стража стала им је на супрот, на што су страјкачи пуцали на њих из револвера, а грађанска стража одговори паљбом. Трговане и позоришта су затворена. Ставовиштво је јако узрујано. Нове војничке чете приспеле су у Сантандар.

Брзојави „Застави“.

Стигли 19 августа.

Чеси и Мађари.

Будимпешта. Чешки посланик Клофач је изјавио, да Мађари и Чеси морају заборавити старе зајевнице, треба да се удруже, да се боре против пангерманизма, да стану на пут продирању Немачке на Балкану и у Малој Азији.

Штампа у Угарској против закључка загревачког представништва.

Будимпешта. Сва штампа у Угарској протестује против закључка загревачког опћинског представништва у погледу присаједињења Босне и Херцеговине. Означав тај поступак сулудом (утопија) обешћу.

„Прилике у Русији.

Петроград. Говори се, да ће Столипин одступити.

Неистинита вест.

Беч. Вест, да је баварски кнежеввић Ђорђе при лову ранио пок. Кригхамера и да је овај од те ране умро, потпуно је неистинита. Кригхамер је умро од срчане слабости, која је наступила услед тога што му се артерије претвориле у креч. Кнез Леополд баварски и синови му нису у опће ни учествовали у лову.

Жетва у Угарској.

Будимпешта. Министарство пољопривреде објављује, да ће по даљој процени год 1906 бити пшенице 949, ражи 382, јечма 311, воџи 526 и кукуруза 986 милијона, свега 3160 мил. мет. центи хране.

Француска и Русија нису се заузимале да Аустро-Угарска добије Босну и Херцеговину. И Бизмарк је онда измислио — окупацију, да Аустро-Угарска само поседне Босну и Херцеговину и начини реда.

Аустројска дипломатија сматрала је то као велики свој пораз. Већ први дан, кад је аустро-угарска војска ушла у Босну, 18 јула 1878. год. заносила се аустројска дипломатија с мишљу, да пре а после коначно присаједини Босну и Херцеговину Аустрији.

Изгледа, да аустројска дипломатија држи, е је данас дошло то време. Њу соколи, што је Русија немоћна, Турска доста разривена, а међу балканским народима, који иначе траже да Балкан припадне балканским народима, нема слоге.

Но с друге стране треба рачунати с тим, да аустројска управа у Босни и Херцеговини није стекла пријатељство народа. Цео Балкан је противан томе заједно са Турском, а Енглеска, Француска и Италија нису према томе ни мало пријатељски расположени. Ако пусте Аустро-Угарску унутра, то ће бити да је наведу на такав лед.

Још може бити да ће нас све мимоћи та горка чаша. И становнике Аустро-Угарске и Босну и Херцеговину. Али познавајући тврдоглавство аустројске дипломатије, па и грофа Голуховског, може на жалост свачега бити. Па се може догодити и оно што нема ни оправдања, ни смисла, ни користи, него што нам може донети само нове борбе и несреће. Искрено желимо да се то не догоди.

С т е ч а ј .

На новоустановљено учитељско место на кварталној школи у Мољу овим се отвара стецај са рском од шест недеља, рачунајући од првог уврштења његовог у „Школском листу“.

Са тим местом скопчана су ова берива: 1000 К у име редовне плате, 126 К за свој и школски огрев, 56 К за дрва, 40 К за порторну школу, 21 К за чистиће школе, 20 К у име писаћег прибора, осим тога слободан стан према пропису школске Уредбе од 1872 год. и петогодишњи доплатак по 100 К.

Дужности су прописане школском Уредбом од 1872. године. Законом инстурисане молбе имају се упутити до означенога рока на потписаног председника.

Из седнице српског православног школског одбора у Мољу 7. (20.) августа 1906 године.

Марко Славковић Душан Јосимовић
перовања. 1186 1—3 председник.

О б ј а в а .

Овим се дознања ставља, да се „Друго српско потрошачко удружење у Каћу“ разрешило, те су за ликвидаторе истог изабрани: Рада Стејин, Јован Суботин, Васо Бојанић, Ђока Шовљански, Мита Боршчев, Илија Парипов и Ђока Радукин из Каћа с тим, да заједнички потписују фирму удружења.

Позивају се сви веровници поменутог удружења у смислу 249. § а трговачког закона, да своја потраживања против горњег удружења од трећег уврштења ове објаве у „Застави“ за 6 месеци пријаве и остваре.

У Каћу 18. (31.) августа 1906.

Друго српско потрошачко удружење
у Каћу

1139 1 3 у ликвидацији.

Наполичара и бироша

више фамилија за Хрватску и Славонију
треба

Ђорђе Ђурић

посједник у Мајуру
(у Хрватској)

1103 2—

ЗА МОЈУ СТАКЛАРСКУ РАДЉУ
потребујем

једног млађег помоћника.

Ступити може одма.

ТОША АЛАВУРИЋ

Нови Сад

1138 2—8

ДВА БАКА

из доњих разреда гимназије прима
на стан и пребивање једна боља чи-
повничка породица.

Упитати се код администрације
„Заставе“

1125 2 3

Свима пријатељима и сродницима
јављамо, да ће мо нашој милој и не-
супруви и матери

Љубици Грујић

рођ. Поповић

у недељу 20. августа (2 септембра) т.
г. давати шест недељни парастос у
св. Теодоровској цркви

У Иригу, 17. (30) августа 1906.

1182 1—1

Јован Грујић и деца.

НОВО ИЗИШЛА ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ НОВО

ИСТОРИЈА српске књижевности

САСТАВИО

ЈОВАН ГРЧИЋ.

Друго поправљено и допуњено издање
са сто и четири слике наших знамени-
тих књижевника.

Цена је 4 круне, а у дивот-
корицама 5 круна.

Ова корисна књига намењена је школи и
удешена је и за сваког интелегентнијег Срби-
на. Из ове ће књиге свако упознати развитак
српске књижевности као и трудбенике који су
своје знање изнели у књизи, да поуче и про-
свете свој народ. — Развитак књижевности ме-
рило је интелегенције свакога народа — а срп-
ски народ није био постанан ни у том погледу
— јер је своју књигу својски приградио и по-
магао у свакој прилици — па и у најтежим
данима својег ропства. — Ова књига била је
реткост — ма да се много тражила — а да
је потребна доказује ово друго издање које је у
брзо за првим изашло — сада допуњено и по-
прављено.

У Новом Саду, августа 1906

1—5 1140

Браћа М. Поповићи.

ИЛИЈА ВЕРХОВАЦ

ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЉА

у Митровици

треба једног млађег помоћника и шегрта
из добре куће. Ступити м гу одмах.

1115 2—3

Лицитација.

Српска православна црквено-школска
општина новосадска у смислу одлуке цр-
квеног одбора бр 196. од 16. (29.) авгу-
ста 1906. расписује офертну лицитацију
на мањак за издање:

1. школе на Камендину, на керском
друму,

2. парохијског стана у порти свете
Успенске цркве

по пост-јећем плану и прорачуну.

Посао се дели у 1. видарки, 2. дун-
ђерски, 3. лимарски, 4. столарски, бравар-
ски, стакларски и бојадисарски посао, даље
у равне послове (Diverse Arbeiten).

Рефлектантн могу посао у целини, а и
васебно по струци узети.

Издање ових зграда отпочеће одма,
тако, да још ове јесени д-ђу под кров.

Од утаначене своте д-б-ће подузвмачи
када куће под кров метну једну трећину,
када куће предаду и то до 1. августа
1907. год. једну трећину, а након 6 ме-
сеци после колаудирања последњу трећину.

Оферте ваља до 15. септембра 1906.
потписаном председнику послати.

Општина придржава себи права сло-
бодног решења у погледу поднетих оферата.

Из седнице црквеног одбора у Новом
Саду, 16. (29) августа 1906.

Паја Ђурчић,

П. Павловић,

књиговођа.

1184 1—3

председник.

Овим свима сродницима и пријате-
љима јављамо, да ћемо нашој милој и
незаборављеној кћери

Јованки Попов,

рођена Гргуров

у идућу суботу 19. августа, (1. сеп-
тембра) 1906. давати годишњи парастос
у месној св. цркви у пола 11 сати пре
подне У Госпођинци 14. (27.) августа
1906. год.

Родитељи:

1120 3—3 Софија и Глиша Гргуров.

ДВА ПОСЈЕДА

од 180 и 75 јутара

У ХРВАТској

нуди се на продају.

Упите ваља слати „Застави“
под бројем 11245.

2— 1102

Од септембра почевши

даваћу у Будимпешти за девојке и младе људе
лично или преко и сма наставу за темељно изуча-
вање књиговодства. Ма да мој 45 годишњи рад у
близини и даљина ужива заслужено поверење, то
ипак при почетку учења смо један незнатан део
и-плате тражим, а остали се део при довршеном
успешном испиту на будимпештанским или бечким
трговачким школама исплаћује. Писмени одговор,
кад се приложи поштанска марка. Течај траје према
свјашању дотичног ученика 6, а може и само три
месеца.

Проф. Ј. МОГАН

Budapest, Damjanics u. 30.

10666

Више помоћника

мануфактурне струке, који су извршни
продавци, а уз то говоре српски, немачки и
мађарски, могу добити одмах места у нашој
мануфактурној трговини (коју смо преузели од
Ст. Јовановића). — Првенство имају они, који
могу одмах ступити.

Ј. Вудишин и С. Маринковић

у Великој Кикини.

1115 2—8

ТРЕБАМ

КОНТОАРИСТУ

који је изучио трговину, а да је вешт ко-
респедент у српском, мађарском и немач-
ком језику. — Првенство имају они, који
су били код политичне општине као чи-
новници или су радили у адвокатским кан-
целаријама. Оферти се имају поднети на
српском, мађарском и немачком језику.

Ступање одма.

Ђорђе Ивковић.

власник

парне штампарије и књиговезнице

у Новом Саду.

1130 2 3

Нова српска конфекционална радња.

СРПСКА ПОМОДНА КОНФЕКЦИОНАЛНА РАДЉА

М. М. МОМИРОВИЋА

У НОВОМ САДУ,

1128 3—12

ГЛАВНА УЛИЦА БРОЈ 3.

Препоручује своје богато стовариште за јесењу и зимску сезону,
у најновијој и најелегантнијој фазони, женској и мушкој конфекцији, на-
рочито сам слободан врло поштовану женску публику пажљивим начинити
на моје укусно велико стовариште КОСТИМА, женских енглес-
ких и француских готових ШОСОВА, сваковрсних најмодернијих
БЛУЗА и ХАЉИНИЦА за девојчице, као и ВЕЛИКИ ИЗБОР ОДЕЛА за БАКЕ,
све по најумеренијој солидној цени.

Нова српска конфекционална радња.